

Så mår våra hus

– ett avstamp för bättre innemiljö

Buller i flerbostadshus är den miljöstörning som berör flest människor inomhus. Fukt- och mögelskador är vanligt i småhus, särskilt i krypgrunder och på vindar. Det visar Boverkets rapport som överlämnades till regeringen den 9 september.

– Undersökningen har gett ett unikt faktaunderlag som kan läggas till grund för underhåll och förbättringar av byggnadsbeståndet, säger Martin Storm, divisionschef på Boverket.

TEXT: MARTIN ÅLENIUS ILLUSTRATIONER: JAN OLSSON OCH MARIANNE NILSSON

Det är i huvudsak boende i flerbostadshus som rapporterar bullerstörningar. Cirka en femtedel av de boende störs av ljud från grannar. Förutom störningar inifrån byggnaden är vägtrafikbuller en vanlig störningskälla. En tredjedel av flerbostadshusen har en bullernivå som överstiger kraven för nybyggda hus.

För att nå målen kan det behövas åtgärder för bland annat bjällklag och golv. Även fönster och i viss mån ytterväggar kan behöva åtgärdas för att isolera ljud från till exempel trafik och yttre installationer. Statlig och kommunal tillsyn behöver ökade resurser.

Bättre kontroll av ventilation

Cirka 60 procent av flerbostadshus samt skolor och förskolor har godkänd ventilation. Cirka tre fjärdedelar av sjukhus och andra vårdbyggnader har ventilation utan anmärkning. Motsvarande andel för allmänna lokaler, idrotts- och kulturbyggnader, är knappt en tredjedel.

Tillsynen kan förbättras genom att lägga till en funktion i Boverkets register för energideklarationer så att alla OVK-besiktningar kan registreras av den certifierade ventilationskontrollanten efter hand. På så sätt kan kommunernas och kontrollorganens arbete underlättas.

Fukt i småhus

I drygt en tredjedel av alla småhus finns någon form av fukt eller mögel, enligt besiktningarna. Motsvarande siffror för flerbostadshus och lokaler är cirka 10

respektive 20 procent. I en tredjedel av hus med putsade träregelväggar har höga fuktnivåer uppmätts.

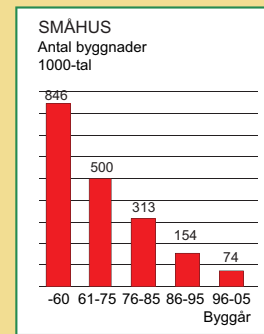
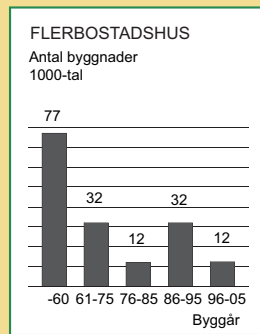
Enkäter till boende visar dock att få personer sätter eventuella hälsobesvär i samband med bostaden. Boverket föreslår bland annat fuktbesiktning vid försäljning av småhus och en informationskampanj för att minska problemen i skolor och förskolor.

Information om radon

I skolor, förskolor och flerbostadshus är målet att komma under gränsvärdet på god väg att nås. Skolor och förskolor bedöms nå målet år 2010. Målet för radon i flerbostadshus är nära att nås år 2020 om inte fler hus med högre värden byggs. För småhus har saneringstakten ökat, men är inte tillräcklig för att nå målet i tid. Med nuvarande takt nås mål-

Totala antalet flerbostadshus respektive småhus i Sverige, uppdelning per ålderskategori.

Om uppdraget

Kunskapen om hur det står till med byggnaderna i landet har länge varit bristfällig. Regeringen gav därför för tre år sedan Boverket i uppdrag att genomföra en rikstäckande undersökning.

År 2006 avsatte regeringen 50 miljoner kronor för att undersöka byggnadsbeståndet och utveckla delmålen för inomhusmiljö, under miljö kvalitetsmålet God bebyggd miljö. Miljödepartementet ledde arbetet med experter från forskarvärlden och myndigheter för att formulera uppdraget.

Boverkets uppdrag

Uppdraget var att ge svar på frågor om byggnaders tekniska status, energianvändning och inomhusmiljö och om förändringar sedan tidigare studier. Utredningen skulle ge underlag för att kunna uppdatera befintliga delmål för energianvändning, radon och funktionskontroll av ventilation samt för att föreslå nya mål för fukt, mögel och buller. Dessutom skulle en inventering av taksäkerheten göras.

I uppdraget ingick att samråda med Statens Energimyndighet, Socialstyrelsen, Arbetsmiljöverket och Statistiska Centralbyrån. Även experter från högskolor med flera har varit involverade.

Besiktningar och mätningar

Cirka 1 800 besiktningar genomfördes i de valda bostadshusen och lokalerna. De 50 besiktningspersonerna genomgick en gemensam tvådagarsutbildning för att ha samma utgångspunkter inför besiktningarna. Vid besiktningarna besvarades en lång rad frågor om res-

pektive objekt. De handlade exempelvis om hur och när huset var byggt, upplåtelseform, grundläggningssätt, fasad- och takmaterial samt uppvärmnings- och kylsätt. Ett antal kontrollbesiktningar har utförts för att kvalitetsbedöma besiktningsprotokoll, instruktioner och hur olika besiktningspersoner arbetat.

En rad mätningar genomfördes i samband med besiktningarna. Bland annat mättes luftomsättning, radon, temperatur, fukt och kemiska ämnen i inomhusluften.

Enkäter och samband

En del av uppdraget genomfördes som en enkätundersökning riktad till boende i småhus och flerbostadshus. En enkät om bostadsmiljöns utformning besvarades för 3 734 bostäder i flerbostadshus och för 2 119 bostäder i småhus. 5 756 vuxna boende i flerbostadshus och 3 890 vuxna boende i småhus besvarade en enkät om hälsobesvär och upplevelse av bostadsmiljön. Barn och ungdomar fick förenklade enkäter.

Bearbetning av resultat har handlat om exempelvis statistiska samband, mätningar på ritningar, beräkningar av kostnader och uppräkningsresultat till riksnivå. Det har också handlat om avvägningar och bedömningar av skador och bristande underhåll samt förslag till åtgärder.

nivån för radon i småhus först år 2005.

Fler informationsinsatser från Boverket till allmänheten om radonmätning, radonåtgärder och stöd för åtgärder mot radon i bostäder kan hjälpa till att nå målen.

Läs rapporten "Så mår våra hus – Redovisning av regeringsuppdrag beträffande byggnaders tekniska utformning m.m." på Boverkets webbplats.